

Complexnummer: 520571

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Abdij van Berne

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

21276, 520572, 520573, 520574, 525728, 525734

Woonplaats

Heeswijk-Dinther

Gemeente

Bernheze

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Bij Abdijstraat 49, 5473 AD te Heeswijk-Dinther

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Het complex is gelegen aan de noordwestelijke zijde van de bebouwde kom van Heeswijk in de noordelijke hoek tussen de Abdijstraat en de Pater van den Elsenstraat. Het betreft een grote ABDIJ, bestaande uit een voormalig slotje of speelhuis van de abt van Berne en een groep van enkele neogotische en modernere abdijgebouwen. De abdij wordt bewoond door kloosterlingen van de orde der norbertijnen. Na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 komt het religieuze gemeenschapsleven weer langzaam op gang en vanaf 1857 start de abdijgemeenschap opnieuw in Heeswijk. Het complex wordt in de loop der jaren steeds organisch uitgebreid in oostelijke en noordelijke richting. Tot het complex behoort een POORT met BRUG uit 1934 van architect H.W. Valk in Traditionalistische vormen, een langgerekte tweelaagse vleugel (KLOOSTERGEBOUW) uit 1869-1870 van architect Th. Asseler in neogotische vormen, een daaraan grenzend KLOOSTERGEBOUW uit 1857-1858 met neoclassicistische invloeden en een zich daarin bevindende neogotische kapel en kapittelzaal, daaraan grenzend een bakstenen ABDIJKERK waarvan het koor uit 1881 dateert en in neogotische vormen is opgetrokken naar ontwerp van de architecten Th. Asseler en A.C. Bleys, in 1927 uitgebreid met een schip en een toren naar ontwerp van de architect H.W. Valk in Expressionistische vormen. In de gevel van de kerk bevindt zich een eveneens uit 1927 daterend natuurstenen reliëf met voorstelling van Pater van den Elsen door Jozef Cantré. In het ingangsportaal van de kerk bevinden zich drie zerken van de laatste drie abten van de middeleeuwse abdij van Berne. Oostelijk van de kerk bevindt zich het grote voormalige GYMNASIUM (vanaf 1999 geheten ABDIJHUIS) dat vanaf 1893 in twee fases werd opgetrokken in Neo-Renaissancestijl; het westelijke gedeelte naar ontwerp van de architect H.C. Dobbe. Vanaf 1906 werden het middelste en oostelijke gedeelte in een aan het eerste gedeelte identieke stijl opgetrokken naar ontwerp van de Bossche architect A. van Kempen. Het genoemde SLOTJE of

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

SPEELHUIS uit 1546 is het oudste deel in het gebouwencomplex. Het geheel is gelegen in een monumentale parkaanleg aan een laan met rode en bruine beuken. Het terrein is aan alle zijden omgracht. Op het terrein van de abdij bevinden zich verder enige aanbouwen en vrijstaande gebouwen zoals een drukkerij, een in 1996 aangebouwd vormingscentrum, een boekhandel annex V.V.V. en een aan de overzijde van de Abdijstraat gelegen voormalig gymnasium/internaat dat in 1938 is opgetrokken toen het aantal leerlingen sterk toenam. Deze gebouwen vallen buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Doordat de bezettingsgraad van de kloostergemeenschap (die omstreeks 1958 haar hoogtepunt had bereikt) sterk is afgenomen, worden momenteel delen van het complex, waaronder het voormalige gymnasium-internaat alsmede enkele aanbouwen benut voor vormingswerk en als gastenverblijf. In 1998 werd een uit 1927 daterende kloosteruitbreiding van de architect H.W. Valk aan de noordzijde gesloopt en vervangen door een modern onderkomen voor de kloosterlingen. In 1999 is een omvangrijke renovatie van de westelijke kloostervleugel uit 1869-1870 voltooid. In de gebouwen van het complex bevinden zich vele, deels beschermde, beeldende kunstvoorwerpen van vaak zeer hoge kwaliteit.

Waardering.

Het abdijcomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853. Het abdijcomplex heeft architectuurhistorisch belang vanwege de veelheid en diversiteit van de gebruikte neostijlen en het daarin opgenomen 16e-eeuwse slotje en vanwege de hoge architectonische kwaliteit die de afzonderlijke onderdelen bezitten. Tevens heeft het abdijcomplex architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het zoeken naar een typologie voor het kloostergebouw in het algemeen. Met name de overgang van een meer herenhuisachtig karakter naar de meer gebruikelijke kloostertypologie is van belang. Het abdijcomplex heeft ensemblewaarden vanwege de wijze van verkaveling en inrichting. Het abdijcomplex is van belang vanwege de herkenbare uitstraling en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 21276

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 oktober 1973
Kadaster deel/nr	82829/154

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Omschrijving

Het complex van neogotische en moderne abdijgebouwen is gebouwd naast en tegen het voormalige SLOTJE of SPEELHUIS van de abt van Heeswijk/Berne, vermoedelijk oorspronkelijk een jachtslot van de hertog van Brabant, dat in 1546 werd verbouwd en voorzien van een nog bestaande topgevel en vensterbogen, aan de zuidzijde een trapgevel. Aan de voorgevel een gevelsteen met het jaarcijfer 1546, waarboven C V M (abt Coenraad van Malsen) en dienst abtswapen.

Waardering

Het SLOTJE is van algemeen belang vanwege

- ouderdom;
- cultuurhistorische waarde als jachtslot of buitenhuis dat in een kloostercomplex is opgenomen;
- bouwhistorische waarde door de relevante bouwfases;
- ensemblewaarde met de andere onderdelen van de Abdij van Berne;
- situationele waarde door de groene parkomgeving.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Kasteel, buitenplaats	Kasteel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 12 july 2024

Monumentnummer*: 520572

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82774/175

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Inleiding

Als laatste fase van de samenhangende reeks kloosteruitbreidingen aan de zuidzijde van de Abdijstraat, werd in 1934 deze POORT met BRUG aangelegd naar ontwerp van de architect H.W. Valk in Traditionalistische stijl. De brug is aangelegd over de gracht aan de zuidzijde van het abdijterrein. Het geheel is, blijkens een medaillon aan de achterzijde, aangeboden bij het 800-jarig bestaan van de abdij op 3 augustus 1934 door het feestcomité van Heeswijk onder voorzitterschap van de toenmalige burgemeester G. Wagenaar.

Omschrijving

De poort met brug is opgetrokken in schoon metselwerk in kettingverband met een voor deze fase van het werk van H.W. Valk typerende handvorm baksteen met het formaat van oude kloostermoppen. De eigenlijke brug heeft aan de zijkanten gemetselde muren van circa 1.50 meter hoogte en een rollaag aan de bovenzijde. De muren zwenken aan de uiteinden iets naar buiten uit. Ook aan de achterzijde van de poort zijn dergelijke uitzwenkende muurtjes geplaatst, zij het dat deze korter zijn. De feitelijke overspanning van de gracht is geornamenteerd met drie gemetselde rondstaven in profielsteen. Het wegdek is met klinkers bestraat. De eigenlijke poort, die zich al op het abdijterrein bevindt, is een circa vijf meter hoge overspanning met een gedrukte boog en met een hoger opgaand centraal gedeelte dat middels een met Hollandse pannen gedekte ezelsrug bekroond wordt. Dit centrale gedeelte is geornamenteerd met drie rondbogige beeldnissen met afzaat; in de centrale nis is een kalkstenen beeld van Norbertus geplaatst. In de penanten van de poorten zijn, boven de tufstenen aanzetstenen, twee gepolychromeerde ronde medaillons aangebracht met daarin de wapens van de abdij en van de gemeente Heeswijk. Het metselwerk van de met Hollandse pannen gedekte afzaten is geornamenteerd met vlechtingen. De penanten zijn aan de voet voorzien van deels in het metselwerk verzonken ronde tufstenen schamppalen. Een opvallend detail zijn de voor de penanten aangebrachte halfronde nissen waarvan de westelijke een met Hollandse pannen gedekt houten afdakje heeft. De laatste nis diende om de mogelijkheid tot schuilen te bieden tot de poort geopend kon worden. De poortdeur is om verkeerstechnische redenen verwijderd. De ijzeren duimen zijn nog zichtbaar. Aan de noordzijde is de poort identiek gedetailleerd als aan de zuidzijde. Aan de westzijde is hier een rond medaillon met de aanbiedingsopdracht geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De poort met brug is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853.

Het object heeft architectuurhistorisch belang vanwege de hoge architectonische kwaliteit en de verzorgde detaillering die het bezit. Tevens is het van architectuurhistorisch belang vanwege de plaats die het inneemt binnen het werk van de architect H.W. Valk als representant van de traditionalistische fase hierin, die tot uitdrukking komen in het materiaalgebruik. De poort met brug heeft binnen het abdijcomplex ensemblewaarden vanwege de wijze van verkaveling en inrichting. De poort met brug is van belang vanwege het gaaf bewaarde karakter en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Kloosterpoort

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520573

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82774/179

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Inleiding

U-vormig KLOOSTERGEBOUW, tussen 1869-1870 in vormen van de neogotiek opgetrokken naar een ontwerp van de architect Th. Asseler. Het kloostergebouw bestaat uit drie vleugels van een carré, waarvan de oostelijke feitelijk slechts de functie van pandgang heeft. Dit gedeelte is na het kloostergebouw uit 1857-1858 de tweede uitbreiding van de snel groeiende abdijgemeenschap en bevindt zich tussen het uit 1546 daterende "slotje of speelhuis" en de vleugel aan de oostzijde uit 1857-1858. In deze vleugel, die noord-zuid gericht is, bevinden zich onder meer ontvangstruimtes, een keuken met refter en de verblijven voor de gasten. Dit gedeelte is in 1999 sterk gerenoveerd. Aan de noordzijde is in 1998/9 een nieuw verblijf voor de kloosterlingen gebouwd ter vervanging van een gebouw van 1927 en 1966. De noordelijke vleugel van de U-vorm dateert uit 1870 en omvatte onder meer een bibliotheek die nu verplaatst is naar het nieuwe gedeelte.

Omschrijving

Langgerekt kloostergebouw en deels onderkelderd gedeelte van twee bouwlagen met een kapverdieping op rechthoekige grondslag onder een van Maasgedekte leien voorzien zadeldak met steekkappen aan de voorzijde. De gevels zijn opgetrokken in machinale baksteen gemetseld in kruisverband. De plint is gecementeerd. De gevel is symmetrisch van opzet en heeft op de hoeken twee risalieten met topgevels waarin met een spitsboog bekroonde getrapte spaarvelden zijn aangebracht met daarin een oculus. De topgevels hebben verder een ezelsrug en uitkragingen op de aanzet. Ter hoogte van de zolderbalklaag zijn smeedijzeren krulankers aangebracht. Het fries is zowel aan de voor- als aan de zijgevels geornamenteerd met lijsten van siermetselwerk met onder meer zaagtand- en muizentandlijsten. In het voorste dakschild bevindt zich een kleine dakkapel. De vensters op de begane grond en de verdieping zijn met een segmentboog getoogd, hebben houten kruiskozijnen, 24-ruits ramen en hardstenen onderdorpels. Boven een lage hardstenen trap van drie treden bevindt zich een met stucwerk omlijste en met een segmentboog getoogde ingang met een dubbele opgeklampte deur met ijzeren sierbeslag, een bovenlicht met roeden in webpatroon en een glazen luifel. Centraal in de middenrisaliet bevindt zich een natuurstenen gedenksteen met wapen en opschrift, van A. van Laarhoven, abt van 1867-1870.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Rechtsonder boven de plint bevindt zich een kleine natuurstenen steen met inscriptie waarmee de eerste steen legging wordt herdacht. De westelijke zijgevel telt zeven traveeën. De vensters zijn boven elkaar geplaatst en hebben dezelfde detaillering als die aan de voorzijde. De binnenplaats diende tot circa 1966 tot begraafplaats. De noordelijke vleugel is een jaar na de westelijke vleugel opgetrokken en is vrijwel identiek aan de westelijke in detaillering van vensters, ramen en dakkapellen. Iets later dan deze vleugel is het éénlaagse oostelijke gedeelte opgetrokken. Dit gedeelte grenst deels aan de abdijkerk (onderdeel IV) en is hiermee ook intern verbonden. De vertrekken in deze vleugel vertonen minder samenhang dan de westelijke en de noordelijke vleugels. In dit gedeelte zijn enkele vertrekken met een administratieve functie gevestigd. De detaillering van vensters, ramen en dakkapellen is overeenkomstig die van de westelijke en noordelijke vleugels. Inwendig bevinden zich aan de voorzijde (zuidzijde) een ontvangstruimte en een hal. Op de begane grond van de langgerekte westelijke vleugel zijn verder de keuken en de refter gevestigd. Aan de oostzijde bevindt zich hier een grote doorlopende gang. De in 1999 verbouwde verdieping dient tot verblijf voor de gasten. Inwendig is het geheel verbonden met het "slotje" en met de oostelijke vleugel (onderdeel III). Aan de noordzijde is het verbonden met de nieuw gebouwde verblijven voor de kloosterlingen.

Waardering.

Het kloostergebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 en als onderdeel van de abdij. Het heeft architectuurhistorisch belang vanwege de neogotische bouwstijl en vanwege de hoge architectonische kwaliteit.

Tevens heeft het in samenhang met de andere complexonderdelen architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het zoeken naar een typologie voor het kloostergebouw in het algemeen. Met name de overgang van een meer herenhuisachtig karakter naar de meer gebruikelijke kloostertypologie is van belang.

Het heeft ensemblewaarden met de overige complexonderdelen. Het is van belang vanwege het gaaf bewaarde karakter en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid. Het heeft situationele waarde vanwege de ligging in het park.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Religieuze gebouwen	Klooster, kloosteronderdl	Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520574

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82775/13

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Inleiding

ABDIJKERK, in twee gedeelten opgetrokken in 1881 en 1927. Het oudste gedeelte, de voormalige kloosterkapel is nu het koor van de kerk en is ontworpen in neogotische vormen door de architect Th. Asseler en voltooid door A.C. Bleijs. Bij het ontwerp is er rekening mee gehouden dat de kerk in een later stadium wellicht vergroot zou moeten worden. De sculpturen van onder andere de zuilen en de kapitelen zijn van de hand van J. Goossens uit 's-Hertogenbosch. In 1927 werd de kerk na een gift van de boerenbevolking op initiatief van de N.C.B., ter nagedachtenis aan de "boerenapostel" Pater van den Elsen (1855-1925), uitgebreid in Expressionistische vormen naar ontwerp van de architect H.W. Valk. Pater van den Elsen was de stichter en latere rector van het gymnasium van de abdij. Hij verwierf als medeoprichter van de Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond in 1896 een grote populariteit onder de plattelandsbevolking. Aan de zuidwesthoek van de voorgevel vervaardigde de Belg Jozef Cantré (1890-1957) in 1927 een zandstenen beeld van Pater van den Elsen. Aan de binnenzijde van de kerk was vooral de centrale plaats van het altaar, op de grens van het oude en nieuwe gedeelte een noviteit. De abdijkerk is gelegen ten oosten van het kloostergebouw uit 1857-1858 en ten zuiden van het gymnasium.

Omschrijving

Het oudste gedeelte van de kerk, de voormalige kloosterkapel, bevindt zich aan de noordzijde op een lichte verhoging die gelijk staat met de scheiding van het oude en nieuwe gedeelte. De plattegrond van deze voormalige basilicale kapel is driebeukig met een koorgedeelte met een 5/8 sluiting en twee kortere zijbeuken met een 3/8 sluiting. De buitenmuren van de oude kloosterkapel zijn opgetrokken in schoon metselwerk van een in kruisverband gemetselde, machinale baksteen. Het schip heeft een zadeldak met Maasgedekte leien; de met steunberen geschraagde zijbeuken hebben lessenaardaken, eveneens met Maasgedekte leien. Na de uitbreiding van de kerk in 1927 werd de voormalige kloosterkapel voornamelijk benut als priesterkoor met koorbanken. Het oude gedeelte telt drie traveeën en heeft in het middenschip een driedelige opstand met een arcade van bundelpijlers met bladkapitelen, een triforium met drie spitsboognissen gescheiden door ranke zuiltjes met bladkapitelen, en een lichtbeuk bestaande uit een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

spitsboogvenster met natuurstenen neogotisch maaswerk. De bundelpijlers hebben gepolijste zwarte hardstenen voeten en hoog opgaande colonnetten, die middels sierlijk bewerkte kraagstenen de stergewelven dragen. De opstand in de koorsluiting is tweedelig; een rij van blinde spitsboognissen met daarboven hoge spitsboogvensters met natuurstenen neogotisch maaswerk. In het koor bevinden zich de oorspronkelijke, zij het enigszins gewijzigde koorbanken van de abdijheren. In de koorsluiting bevindt zich een orgel uit 1931 dat in 1952 gerestaureerd en in 1970 verplaatst en sterk gewijzigd werd. Het orgel valt buiten de van rijkswege geldende bescherming. De westelijke zijbeuk heeft een interne toegang tot het oudste kloostergebouw, deze bestaat uit een fraaie, met neogotische vormen geornamenteerde paneel deur. De inventaris van dit gedeelte bevat onder meer enkele neobarokke houten heiligenbeelden uit circa 1840. De vloer van de kerk is belegd met zwarte natuurstenen plavuizen. Het uit 1927 daterende nieuwe gedeelte van de kerk is iets lager gelegen dan het oude en is ruwweg vierkant van plattegrond. De gevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk van een machinale baksteen, gemetseld in kruisverband. In de zuidwestelijke hoek is de klokkentoren op een eveneens vierkante grondslag geplaatst. Mechanisch torenuurwerk, Jos van de Kerkhof. De benedenverdieping hiervan doet tevens dienst als een soort ingangsportaal. In de entree-hal: Mechanisch smeedijzeren torenuurwerk, tweede helft van de 18e eeuw, met daaraan gekoppeld een klok van een anonieme gieter, 1522. De aan de zuidzijde van de toren gelegen ingang is omlijst met rondboogvormig siermetselwerk en heeft een dubbele houten klampdeur. De toren heeft drie geledingen met op de verdieping aan de westelijke en zuidelijke zijde twee gekoppelde lancetvensters. De tweede verdieping heeft aan alle zijden twee hoge, smalle galmgaten in de vorm van lancetvensters die door een gemetselde stijl in tweeën gedeeld worden. Hierboven bevindt zich een omlopende tandlijst. De hoog opgaande spits heeft Maasgedekte leien. In de zuidwestelijke hoek van de toren bevindt zich op enige hoogte het in 1927 door Jozef Cantré vervaardigde zandstenen beeld voorstellende Pater van den Elsen dat circa vier meter hoog is. Het overhoeks geplaatste beeld dat is opgebouwd uit verschillende grote zandstenen blokken, toont een op expressionistische manier vormgegeven gestileerde staande figuur in monnikspij met rozenkrans in de rechterhand. Naast zijn hoofd zijn een schild met daarop het wapen van de abdij en een ploeg met kruis (symbool van de NCB) afgebeeld. Het beeld is uitgevoerd als een half uit de steen vrijkomend reliëf. De zuidelijke zijde is verder geornamenteerd door een reeks van vijf naast elkaar geplaatste spitsboogvensters met driepasmotief en glas-in-lood. Hierboven bevindt zich het grote roosvenster met stervormig maaswerk en kleurig glas-in-lood. Aan de oostzijde bevindt zich een ondiepe kapel met een vijfhoekige sluiting. Het maaswerk van de spitsboogvensters is een eigentijdse interpretatie van de neogotische vormen van de oude kerk. In de kapel bevindt zich een uit 1950 daterend altaar met verglaasde keramiek naar ontwerp van M. van Helvert. Het schip, dat merkwaardig genoeg dwars tegen het oude gedeelte is geplaatst, heeft aan de zuidzijde een smalle travee. Het schip is overwelfd met een spitsboogvormig houten tongewelf. Het kerkmeubilair is eigenlijk dwars op deze oriëntering geplaatst. Intern is dit nieuwe gedeelte voorzien van een galerij en een tribune aan de zuidzijde van het gebouw. De galerij en de tribune zijn toegankelijk vanuit de kloostervleugel uit 1857. Een opvallend element aan het interieur is verder de expressionistisch vormgegeven samengestelde kolom met gekarteld kapiteel. Deze is uitgevoerd in zwart marmer. Op de binnenplaats rechtopstaand gemonteerd tegen de zijmuur van de huiskapel drie zerken van de laatste abten van de oorspronkelijke abdij van Berne, nl. van Coenraad van Malsen (abt 1528-1549), Otto van Boetselaer (1549-1552) en Theodorus Spierinck (1552-1584).

Waardering

De abdijkerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 en als onderdeel van de abdij. Het heeft architectuurhistorisch belang vanwege de neogotische bouwstijl en vanwege de hoge architectonische en kunsthistorische kwaliteit. Het heeft ensemblewaarden met de overige complexonderdelen. Het is van belang vanwege het gaaf bewaarde karakter en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid. De kerk heeft situationele waarde vanwege de ligging in het park.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Schoolgebouw

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525728

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82635/123

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Inleiding

KLOOSTERGEBOUW, in 1857-1858 als oudste kloostergebouw opgetrokken onder abt G. Neefs in neoclassicistische vormen met aan de noordzijde een KAPITTELZAAL/ HUISKAPEL, opgetrokken in neogothische vormen. Het gebouw bevindt zich tussen het kloostergebouw uit 1867-1870 en de abdijkerk uit 1881 en 1927.

Omschrijving

Oorspronkelijk vrijstaande kloostervleugel van een herenhuistypologie, bestaande uit twee bouwlagen onder van Maasgedekte leien voorziene samengestelde daken. Symmetrisch van opzet; voorgevel van zeven travéeën. Gevels opgetrokken in een handvorm baksteen, gemetseld in kruisverband. Op elke hoek van de voorgevel en in het iets risalerende middengedeelte, dat met een fronton met kroonlijst bekroond wordt, bevindt zich een baksteenpilaster met lege rondboogvormige beeldnis. Deur en vensters zijn recht gesloten en bekroond met een hanenkam. Alle vensters en ook de beeldnissen hebben hardstenen onderdorpels, de vensters op de begane grond hebben achtruits ramen, die op de verdieping zesruits ramen. Alle ramen hebben een opvallend brede middenstijl. Dubbele opgeklampte deur met ijzeren beslag en een gedeeld bovenlicht. Fraai gedetailleerd deurkalf. Aan de achtervleugels wordt de lichttoegang verzorgd door grote, met een segmentboog getoogde vensters met een roedenverdeling. In het fronton is een zonnewijzer geplaatst. Op de nok van het dak is een opengewerkt angelustorentje met een vierkante grondslag aangebracht. In torentje boven de kapittelzaal klok van A. Petit, 1755, diam. 29 cm.

Boven de ingang is een hardstenen gedenksteen aangebracht waarin de stichting van dit deel onder Johannes Zwijsen wordt herdacht. Inwendig is het vloerniveau iets lager dan dat van de vleugel uit 1867. De vloeren van de brede gang zijn betegeld en de plafonds hebben eenvoudig stucijstwerk. Aan de noordzijde, entree op de begane grond, bevindt zich de kapittelzaal of huiskapel. Het betreft hier een kleine kapel op rechthoekige grondslag met een sobere detaillering. De kapel heeft drie travéeën en is gedekt met polychrome kruisribgewelven met gedrukte bogen op halfronde kraagstenen. Ook zijn er muraalbogen gebruikt. Sobere lichtbeuk met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 12 july 2024

per travee aan elke zijde een spitsboogvenster. De kapel heeft een houten vloer en een manshoge houten lambrisering met banken. Aan de rechte sluitingswand aan de noordelijke zijde is een groot doek van de schilder Pieter Thijssen uit circa 1675 bevestigd. Boven het gewelf van de kapittelzaal bevindt zich een kleine, lage vergaderruimte die via een trapje op de verdieping toegankelijk is. De abdijkerk is zowel via de begane grond als via de verdieping vanuit het kloostergebouw te bereiken. Via de verdieping kan men zo de galerij en de tribune van de kerk bereiken.

Waardering

Het abdijcomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 en als onderdeel van de abdij. Het abdijcomplex heeft architectuurhistorisch belang vanwege de neoclassicistische en neogotische bouwstijl en vanwege de hoge architectonische kwaliteit. Tevens heeft het in samenhang met de andere complexonderdelen architectuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van het zoeken naar een typologie voor het kloostergebouw in het algemeen. Met name de overgang van dit meer herenhuisachtige kloostergebouw naar de meer gebruikelijke kloostertypologie is van belang. Het heeft ensemblewaarden met de overige complexonderdelen. Het is van belang vanwege de herkenbare uitstraling en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid. Het heeft situationele waarde vanwege de ligging in het park.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525734

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82636/84

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heeswijk-Dinther	Bernheze	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Heeswijk-Dinther	E			3319
Heeswijk-Dinther	E			3315

Omschrijving**

Inleiding

Voormalig GYMNASIUM, in 1893 opgetrokken naar een ontwerp van de architect H.C. Dobbe in aan de neorenaissance ontleende vormen. Door het toegenomen aantal internaatsleerlingen volgde in 1906 een tweede uitbreiding in oostelijke richting. Hierbij werden het middengedeelte met trapgevel en de oostelijke vleugel geconstrueerd naar ontwerp van de Bossche architect A. van Kempen. De stijl en de vormgeving van het door Dobbe ontworpen gedeelte werden hierbij gerespecteerd. Het gymnasium heeft tegenwoordig geen internaatsfunctie meer maar dient vooral tot huisvesting voor verschillende externe cursussen en als gastenverblijf.

Omschrijving

Groot bouwlichaam van twee hoge etages op een rechthoekige grondslag met gevels in schoon metselwerk onder een zadeldak met leien in Maasdekking. Het voormalige gymnasium is gesitueerd aan de oostzijde van de abdijkerk en is intern met de achterzijde hiervan verbonden. Het pand is symmetrisch van opzet en telt zes traveeën aan weerszijden van het iets risalerende middengedeelte met trapgevel dat twee traveeën heeft. Alle vensters en ramen zijn identiek van formaat, opbouw en indeling. De vensteropeningen zijn licht getoogd, hebben hardstenen onderdorpels en sierlijk bewerkte houten kruiskoziijnen met een 24-ruits verdeling. De vensters zijn verder geornamenteerd met siermetselwerk in verblendsteen aan de onder- en bovenzijde. Ook het overige gedeelte van de voorgevel is rijk geornamenteerd met banden van siermetselwerk in gele verblendsteen. Onder de goot bevindt zich een uitspringend keperfries met daaronder siermetselwerk met uitsparingen en daaronder weer een tandlijst. In de gevel zijn verder eenvoudige ijzeren steekankers aangebracht. In de dakvlakken aan de voorzijde zijn acht vierkante vensters met klapparamen aangebracht om de zolderruimte voor gebruik geschikt te maken. Het middenrisaliet wordt bekroond met een trapgevel en heeft vooral een functie als ingangsgedeelte. Hier is de grote trap gesitueerd waarbij aan de achterzijde een in 1950 door M. van Helvert vervaardigd groot venster met glas-in-lood is aangebracht. Aan de achterzijde is het gebouw aanmerkelijk soberder van detaillering dan aan de voorzijde. De vensters zijn identiek in vorm, opbouw en indeling aan die van de voorzijde maar de uitvoering metselwerkornamentiek ontbreekt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hier. Het middenrisaliet; hier zonder topgevel, is een product van de jaren vijftig van de twintigste eeuw. In de dakvlakken zijn zes vierkante vensters met klapperven aangebracht. De oostelijke gevel, die deels overloopt in een uit 1996 daterende aanbouw heeft enkele kleine vensters en metalen brandtrap. Intern heeft het pand twee verdiepingen met logeerkamers en zijn er ruime gangen die over de lengte lopen.

Waardering

Het voormalig gymnasium is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de explosieve groei van het katholieke kloosterleven na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 en als onderdeel van de abdij. Het heeft architectuurhistorisch belang vanwege de neorenaissance bouwstijl en vanwege de hoge architectonische kwaliteit. Het heeft ensemblewaarden met de overige complexonderdelen. Het is van belang vanwege het gaaf bewaarde karakter en vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument